

СХВАЛЕНО

Вченою радою КНЗ КОР
«Київський обласний інститут
післядипломної освіти
педагогічних кадрів»
(протокол від «15» квітня 2026 р. № 5)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор КНЗ КОР «Київський
обласний інститут післядипломної
освіти педагогічних кадрів»

Віра РОГОВА
Наказ від «15» квітня 2026 р. № 107

ПРОГРАМА
підготовки (підвищення кваліфікації) надавачів послуг
з професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам
(здійснення супервізії) у сфері загальної середньої освіти
«СУПЕРВІЗІЯ ДЛЯ ПРОФЕСІЙНОЇ СТІЙКОСТІ:
РОЗВИТОК МАЙСТЕРНОСТІ СУПЕРВІЗОРА»

Розробник(и):

Боярчук О.І., старший викладач кафедри педагогіки, психології та менеджменту освіти Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів»;

Микитюк Л.В., старший викладач кафедри педагогіки, психології та менеджменту освіти Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів».

Напрямок підвищення кваліфікації: підготовка надавачів послуг з професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії) у сфері загальної середньої освіти (ГХЗВ)

Розроблено на основі типової програми підготовки (підвищення кваліфікації) надавачів послуг з професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії) у сфері загальної середньої освіти. Наказ Міністерства освіти і науки України від 13.09.2024 №1311 URL: <https://osvita.ua/doc/files/news/931/93174/66f2b566b8e0d044820888.pdf> (30 год)

Термін дії програми: з 20 квітня 2026 до 30 червня 2027 року.

Рецензенти:

Рогова В.Б., ректор, доцент кафедри педагогіки, психології та менеджменту освіти Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів», кандидат педагогічних наук;

Дишлева І. М., завідувач кафедри педагогіки, психології та менеджменту освіти Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів», кандидат педагогічних наук;

Полозюк О.С., завідувач відділу психологічної підтримки та ментального здоров'я Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів».

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми

В умовах реалізації освітньої реформи «Нова українська школа», розбудови системи безперервної освіти та значного збільшення навантаження на вчителів під час війни, питання своєчасної допомоги та якісної підтримки освітян набуває особливого значення. Сучасні суспільні та освітні виклики вимагають впровадження ефективних інструментів, що забезпечують професійну стійкість педагогів та запобігають їхньому професійному вигоранню.

Нормативним підґрунтям для розбудови інституту супервізії в Україні стали Закони України «Про освіту» (ст. 59) та «Про повну загальну середню освіту» (п. 2 ст. 54), де задекларовано поняття професійного розвитку та надання професійної підтримки (здійснення супервізії) педагогічним працівникам. Супервізія визначається як комплекс заходів із надання професійної підтримки та допомоги на добровільних засадах, що сприяє вдосконаленню діяльності педагога. Вона ґрунтується на засадах людиноцентризму, доступності, академічної свободи та гуманізму.

Актуальність даної програми зумовлена потребою у підготовці кваліфікованих фахівців (супервізорів), здатних надавати якісну професійну підтримку педагогам. Програма розроблена як практичний інструмент реалізації законодавчих ініціатив, зокрема Порядку надання професійної підтримки, затвердженого наказом МОН від 14.06.2024 № 855, та Типової програми підготовки надавачів послуг із супервізії (наказ МОН від 13.09.2024 № 131).

Програма «Супервізія для професійної стійкості: розвиток майстерності супервізора» є універсальною та охоплює підготовку фахівців для базової та профільної середньої освіти. Вона інтегрує вимоги професійних стандартів вчителя та керівника закладу загальної середньої освіти й практичного психолога закладу освіти із сучасними методиками підтримки.

Підготовка супервізорів за цією програмою забезпечує формування професійної спільноти з високим рівнем майстерності, що є базовою умовою для надання дієвої підтримки вчителю, зміцнення його психологічної та професійної стійкості, збереження ресурсності та забезпечення високої якості освіти в умовах реформ і сучасних безпекових викликів.

Цільова група: педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники закладів освіти різних рівнів, наукових та науково-дослідницьких установ, інших установ та організацій, які надаватимуть професійну підтримку та допомогу педагогічним працівникам (здійснення супервізії) у сфері загальної середньої освіти

Обсяг (тривалість): 30 годин (1 кредит ЄКТС).

Особливості реалізації програми:

Місце виконання програми: КНЗ КОР «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів».

Реалізація програми здійснюється за умови утворення групи не менше 20 учасників.

Зміст Програми об'єднаний у логічно структуровані навчальні модулі, що охоплюють певну тему та блок компетентностей. Теоретична складова Програми може бути реалізованою через інтерактивні лекції, відеолекції, вебінари, відеоконференції тощо. Практична складова – через практикуми/навчальні тренінги/вебінари/майстер-класи тощо.

Викладання за програмою можуть здійснювати викладачі, які пройшли підготовку (підвищення кваліфікації) надавачів послуг з професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії) у сфері загальної середньої освіти та мають підтвердження у вигляді сертифіката/свідоцтва.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: онлайн-навчання.

Мета підвищення кваліфікації: професійний розвиток фахівців у сфері загальної середньої освіти, які здійснюють комплекс заходів з надання професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії).

Завдання підвищення кваліфікації:

- поглиблення й розширення знань фахівців щодо нормативно-правового та організаційно-методичного забезпечення супервізії;
- поглиблення й розширення знань з теорії й практики супервізії у загальній середній освіті;
- формування та розвиток професійних умінь і навичок із здійснення супервізії, зокрема, проектування та реалізації циклу супервізії, вибору ефективних форм і методів супервізії, узагальнення й верифікації результатів та ін.;
- активізація розвитку значущих професійних якостей фахівців, у тому числі мотивації до професійного самовдосконалення, саморегуляції та рефлексії.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться.

Запропонований перелік професійних компетентностей сформовано на основі актуальних професійних стандартів («Керівник (директор) закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Практичний психолог закладу освіти»):

- Психологічна компетентність (Б1)
- Емоційно-етична компетентність (Б2)
- Компетентність педагогічного партнерства (Б3)
- Інклюзивна компетентність (В1).
- Організаційна компетентність (Г2)

- Оцінювально-аналітична компетентність (ГЗ)
- Здатність до навчання впродовж життя (Д1)
- Оцінювально-аналітична компетентність (ГЗ)

Очікувані результати підвищення кваліфікації:

Знання й розуміння:

- вимог чинного законодавства, що регулює процес надання професійної підтримки та діяльність супервізорів в Україні;
- теоретичних засад супервізії, функціональних обов'язків надавача послуг та вимог до оформлення документації для забезпечення супроводу;
- характеристик супервізійного циклу та особливостей застосування андрагогічного підходу в роботі з дорослими в умовах освітніх реформ.

Практичні вміння та навички (зможуть):

- професійно оперувати положеннями актів, що визначають порядок здійснення супервізії та реалізації експериментальних проєктів у сфері освіти;
- планувати та реалізовувати процес супервізії: самостійно розробляти повний супервізійний цикл – від визначення потреб педагогів та вибору моделей до проведення сесій та оцінювання їх ефективності;
- використовувати ефективні методи та інструменти, адаптувати та застосовувати різноманітні форми роботи (індивідуальну, групову) залежно від запиту педагогічного працівника та конкретної ситуації;
- здійснювати професійну рефлексію: аналізувати власну діяльність, коригувати підходи, а також сприяти розвитку навичок саморегуляції та професійного вдосконалення у педагогів;
- надавати якісну підтримку – забезпечувати дієву допомогу у вирішенні професійних труднощів, запобіганні емоційному вигоранню та зміцненні професійної стійкості вчителів;
- верифікувати та узагальнювати результати: обробляти, аналізувати та презентувати результати роботи, підтверджуючи її вплив на якість освітнього процесу.

Ціннісне ставлення:

- етична відповідальність;
- дотримання принципів людиноцентризму, конфіденційності, академічної доброчесності та гуманізму під час надання професійної допомоги;
- професійна позиція;
- усвідомлене ставлення до супервізії як до ключового інструменту професійної солідарності та безперервного саморозвитку протягом життя.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації: підтвердження результатів навчання відбувається за умови участі (80% часу) в онлайн заняттях, проходження тестування (30 тестових/контрольних завдань) та отримання 80% правильних відповідей під час їх виконання.

Інструменти оцінювання: тестові завдання за темами модулів – запитання, завдання, проблемні кейси для вимірювання сформованих компетентностей.

Документ про підвищення кваліфікації: за результатами успішного завершення навчання за освітньою програмою слухачі отримують сертифікат про підвищення кваліфікації на 30 годин (1 кредит ЄКТС) відповідно до вимог Постанови Кабінету міністрів України «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково педагогічних працівників» від 21.08.2019 р. № 800».

Вартість. Вартість обраховується згідно з вимогами чинного законодавства і становить 665 грн з одного слухача (кількість учасників підвищення кваліфікації в одній групі не менше 20 осіб).

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Зміст програми розроблено з урахуванням аксіологічного, особистісно-орієнтованого, компетентнісного, діяльнісного підходів.

Програмою передбачено два модулі та шість тем. Загальний обсяг – 30 годин: 8 год. – лекції, 19 год. – практична робота, 2 год. – самостійна робота, 1 год. – підсумкові заходи.

Особливістю (вид діяльності) є поєднання теоретичної складової, що реалізується через інтерактивні лекції, вебінари та відеоконференції, з практичною складовою у формі практикумів, навчальних тренінгів та майстерень.

Самостійна робота передбачає опрацювання орієнтовного переліку питань для самопідготовки та виконання завдань, спрямованих на закріплення знань про нормативно-правові та теоретичні засади супервізії та опрацювання практичних кейсів.

Підсумкові заходи включають проведення тестування, яке складається із завдань для вимірювання сформованих професійних компетентностей педагогічного працівника.

Навчально-тематичний план

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ СУПЕРВІЗІЇ У ЗАГАЛЬНІЙ СЕРЕДНІЙ ОСВІТІ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ					
Тема 1.1. Теоретичні, нормативно-правові та ціннісні засади супервізії	2	2			4

Тема 1.2. Андрагогічний підхід у супервізії	2	2			4
Тема 1.3. Професійна компетентність супервізора	2	2	1		5
Разом за модулем 1	6	6	1		13
МОДУЛЬ 2. СУПЕРВІЗІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДТРИМКИ ТА ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ					
Тема 2.1. Принципи, методи та форми супервізії	2	2			4
Тема 2.2. Процедура організації і здійснення супервізії		6			6
Тема 2.3. Документальне забезпечення супервізії		4	1		5
Разом за модулем 2	2	12	1		15
Підсумкові заходи				2	1
Усього	8	18	2	2	30

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1: ТЕОРЕТИЧНІ ТА НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ СУПЕРВІЗІЇ У ЗАГАЛЬНІЙ СЕРЕДНІЙ ОСВІТІ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Тема 1.1. Теоретичні, нормативно-правові та ціннісні засади супервізії: огляд законодавства, сутність, цілі та функції супервізії. Роль підтримувальної супервізії у забезпеченні професійної стійкості педагога. Особливості взаємодії супервізора і супервізанта на основі цінностей НУШ. Міжнародний досвід та виклики впровадження в Україні.

Тема 1.2. Андрагогічний підхід в супервізії: принципи андрагогіки (розуміння потреб дорослих, опора на досвід, індивідуалізація, системність) у роботі із супервізантами.

Тема 1.3. Професійна компетентність супервізора: характеристика цінностей, лідерські якості, ключові компетентності та професійний саморозвиток супервізора.

МОДУЛЬ 2: СУПЕРВІЗІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДТРИМКИ ТА ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Тема 2.1. Принципи, методи та форми супервізії: принципи (людиноцентризм, академічна свобода, добровільність). Підтримувальна супервізія як особлива форма професійної допомоги. Методи: бесіда, консультування, спостереження, аналіз документів. Форми: індивідуальна та групова.

Тема 2.2. Процедура організації і здійснення супервізії:

- Підготовчий етап: самооцінювання супервізанта, формування плану та графіку циклу супервізії.
- Основний етап: реалізація плану та сесій, використання технік підтримувальної супервізії для подолання професійних труднощів та емоційного виснаження, коригування плану здійснення циклу та графіка (за потребою).

- Заключний етап: анкетування супервізора для зворотного зв'язку (за потребою), узагальнення результатів, складання звіту.

Тема 2.3. Документальне забезпечення супервізії: орієнтовні зразки документів:

- запит на проведення супервізії;
- договір з проведення супервізії;
- план-графік проведення супервізії;
- акт здачі-приймання наданих послуг супервізії;
- звіт про проведення супервізії;
- свідоцтво про проходження супервізії.

3.1. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ

1. Опрацювання положень актів, що регулюють порядок здійснення супервізії та реалізацію експериментальних проєктів у сфері загальної середньої освіти.
2. Розроблення сценарію першої зустрічі супервізора і супервізанта на засадах людиноцентризму та цінностей НУШ.
3. Розроблення кейсу супроводу педагога з урахуванням його професійного досвіду та індивідуальних потреб.
4. Самооцінювання компетентностей - проведення діагностики власних лідерських якостей та визначення індивідуальної траєкторії професійного саморозвитку супервізора.
5. Моделювання ситуації вибору ефективних методів (бесіда, консультування, спостереження) та форм (індивідуальна чи групова) супервізії залежно від конкретного запиту вчителя.
6. Планування циклу супервізії: самостійне розроблення повного плану-графіка здійснення супервізії, включаючи підготовчий, основний та заключний етапи.
7. Моделювання супервізійної сесії. Відпрацювання навичок професійної рефлексії та надання підтримки для запобігання емоційному вигоранню педагога.
8. Підготовка пакету документів для забезпечення супервізійного процесу (запит, договір, акт здачі-приймання наданих послуг, звіт про проведення супервізії).
9. Розроблення інструментарію (анкети, опитувальники) для отримання зворотного зв'язку та оцінювання впливу супервізії на якість освітнього процесу.
10. Моделювання практичних кейсів: аналіз ситуації, уточнення запиту, формулювання питань для уточнення практики, осмислення запиту, добір методу рефлексії.

3.2. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Практичні аспекти реалізації принципів конфіденційності та добровільності в закладі освіти.
2. Академічна доброчесність як інструмент довіри: запобігання маніпуляціям та суб'єктивізму під час надання професійної підтримки.
3. Психологія навчання дорослих у супервізії: врахування професійного досвіду та внутрішньої мотивації педагога (андрагогічний підхід).
4. Технологія побудови безпечного простору: застосування методів емпатичного слухання та ненасильницького спілкування.
5. Цикл Колба як навігатор професійного розвитку: від безпосереднього досвіду вчителя до активного експериментування з новими методами.
6. Конструювання «сильних запитань» для виявлення прихованих професійних бар'єрів.
7. Використання онлайн-платформ для дистанційної підтримки та візуалізації результатів самооцінювання.
8. Стратегії самоаналізу власної діяльності та відновлення внутрішніх ресурсів для профілактики вигорання.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Закон України «Про освіту» (зі змінами № 3143-IX від 10.06.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
2. Закон України «Про повну загальну середню освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.Ua/laws/show/463-20#Text>.
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800 «Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#n10>
4. Постанова Кабінету Міністрів України № 1726 від 24.12.2025 року «Про внесення змін до Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників». URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesennia-zmin-do-poriadku-pidvyshchennia-kvalifikatsii-pedahohichnykh-i-naukovo-s1726241225>
5. Порядок надання професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії): наказ МОН від 14.06.2024 № 855 (zareєстровано в Міністерстві юстиції України 06 серпня 2024 р. за №1201/42546), URL: <https://zakon.rada.gov.Ua/laws/sh0w/zi20l-24#Text>.
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 29 липня 2020 р. № 672 «Деякі питання професійного розвитку педагогічних працівників». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/672-2020-%D0%BF#Text>.
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 5 листопада 2025 р. № 1439 «Про реалізацію експериментального проекту щодо закупівлі послуг з підвищення кваліфікації та супервізії педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1439-2025-%D0%BF#Text>

8. Наказ Міністерства освіти і науки України від 13 вересня 2024 р. № 1311 «Про затвердження Типової програми підготовки (підвищення кваліфікації) надавачів послуг з професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії) у сфері загальної середньої освіти». URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-typovoi-prohramy-pidhotovky-pidvyshchennia-kvalifikatsii-nadavachiv-posluh-z-profesiinoi-pidtrymky-ta-dopomohy-pedahohichnym-pratsivnykam-zdiisnennia-supervizii-u-sferi-zah>
9. Закон України «Про академічну доброчесність» (№10392 від 18.12.2025). URL: https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2020/12/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D1%94%D0%BA%D1%82-%D0%97%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%83-%D0%9F%D1%80%D0%BE-%D0%90%D0%BA%D0%B0%D0%B4%D0%B5%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D1%83-%D0%B4%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%BE%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C_.pdf

Основна література

1. Coaching youth initiatives: Guide for Supporting Youth Participation // SALTO. URL: https://www.salto-youth.net/downloads/4-17-938/coaching_guide_www.pdf
2. Module 17: Supervision - Supporting Professionals and Enhancing Service Quality. URL: <https://www.issa.nl/node/370>.
3. Астремська І. В. Прикладні методики та основи супервізії в соціальній роботі. URL: <https://lib.chmnu.edu.ua/index.php?m=2&b=348>.
4. Венгловська О., Гладкова Г., Новик І. Методичні рекомендації щодо надання професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії). УІРО, 2024. URL: <https://uied.org.ua/metodychni-rekomendacziyi-shhodo-nadannya-profesiinoi-pidtrymky-ta-dopomogy-pedahogichnym-praczivnykam-zdijsnennva-superviziyi/>.
5. Мушкевич М. І. Супервізія : навч. посіб. (до курсу «Супервізія») / Мирослава Іванівна Мушкевич. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 188 с.
6. Новик І., Борисенко Ю., Венгловська О., Гладкова Г., Стягунова О. Підготовка супервізорів для закладів загальної середньої освіти: комплект навчально-методичного забезпечення. Київ. УІРО. 2024. URL: <https://uied.org.ua/pidgotovka-supervisoriv-dlya-zakladiv-zagalnoi-serednoi-osvity-komplekt-navchalno-metodychnogo-zabezpechennya/>.
7. Новик І., Венгловська О. Наставництво: професійна підтримка та розвиток педагогів. Київ, УІРО. 2023. 111 с.
8. Організація і проведення групової супервізії у сфері загальної середньої освіти (за програмою підвищення кваліфікації тренерів супервізорів у сфері загальної середньої освіти): путівник для тренерів /укладачі О. Боярчук, І. Горбенко, Л. Микитюк, О. Федоренко. Київ, 2025, 84
9. Підготовка педагогічного персоналу до роботи з дорослими у закладах формальної і неформальної освіти: анотований бібліографічний покажчик.

- Укл.: Аніщенко О. В., Калюжна Т. Г., Котирло Т. В., Радомський І. П. За ред. Аніщенко О. В. Київ: ІПОД імені Івана Зязюна НАПН України, 2022. 282 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/733444/1/Pokazhchuk_2022.pdf.
10. Про анкету самооцінювання : наказ Державної служби якості освіти України від 29 березня 2021 № 01-11/26. URL: <https://sqe.gov.ua/law/pro-anketu-samoociniuvannya/>.
11. Рамка безперервного професійного розвитку вчителів. URL: <https://ngschoolteacher.wixsite.com/cpdmsett/cpd-framework>.
12. Рівний рівному. Посібник для менторів. URL: <https://insha-osvita.org/wp-content/uploads/2020/12/Handbook-PeerToPeerUKR.pdf>.
13. Супервізія як стратегія покращення якості викладання. Порадник для супервізорів (наставників). 2018. URL: https://cprpplaz.at.ua/poradnik_dlja_supervizoriv.pdf.
14. Супервізія: професійна підтримка і професійний розвиток педагогів (порадник для супервізорів (наставників). 2018. URL: <http://barna-consult.com/wp-content/uploads/2021/10/Superviziya-Poradnyk-VF-Krok-za-krokom.pdf>.
15. Торп С., Кліффорд Дж. Коучинг. Посібник для тренерів та менторів. URL: <http://su.rl.li/xluqnn>.
16. Учительський апгрейд: самооцінювання професійної діяльності: збірник діагностичних матеріалів / Ю. Борисенко, О. Венгловська, Г. Гладкова, І. Новик, О. Стягунова, О. Федоренко; за заг. ред. І. Новик. Київ: УІРО, 2024. URL: <https://uied.org.ua/uchytelskyi-apgreid-samooczinyuvannya-profesiinoi-diyalnosti/>.